

AANBIEDINGSFORMULIER VOOR RNV

Van: Minister van Defensie

60
Exnr: 10 van 22 Exn.

Datum aanbidding: 27 maart 2009	Nummer: DIS2009007630
Hamerstuk: Nee	Voorgaande behandeling: N v.t.
Korte titel: Dreigingsinschatting operaties Nederlandse krijgsmacht	
Inhoud en doelstelling van het voorstel: Dreigingsinschatting operaties Nederlandse krijgsmacht.	
Voorgesteld besluit: Kennis te nemen van de inhoud van de bijgevoegde rapportage.	
Interdepartementale afstemming <i>Gevolgen voor de Rijksbegroting: Nee</i> <i>Gevolgen voor administratieve lasten: Nee</i> <i>Overeenstemming met Justitie (wetgevingstoets en effecten analyse): N v.t</i> <i>Overeenstemming met BZK (beoordelingskader financiële / bestuurlijke consequenties voor decentrale overheden): N.v.t.</i>	

Aan EU-notificatieverplichting voldaan: N.v.t.

Samenhang met int. Verplichtingen verdragen en / of Europese regelgeving: N.v.t.

Ambtelijk voorbereid in: Dit stuk is aangeboden in CVIN 200903

Overeenstemming bereikt op ambtelijk niveau: N.v.t.

Omschrijving geschilpunten:

Afstemming met AZ / DG RVD: Nee

Contactpersonen

Naam: [REDACTED]
Afdeling: Kabinet Directeur MIVD
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres:

Naam: [REDACTED]
Afdeling: Kabinet Directeur MIVD
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres:

Bijlage behorende bij DIS2009007630

Bijdrage MIVD ten behoeve van (pro forma) RNV 31 maart 2009

DREIGINGSCHATTING OPERATIES NEDERLANDSE KRIJGSMACHT

AFGHANISTAN

Verkiezingen 2009

Voor Afghanistan vormen de verkiezingen op 20 augustus a.s. de belangrijkste politieke context voor 2009. Deze context is echter omgeven door aanzienlijke onzekerheden. President Karzai's grondwettelijke termijn loopt af op 21 mei a.s. Om een zo groot mogelijk kans te maken om herkozen te worden, wil hij na 22 mei a.s. tot de installatie van een nieuwe president in het najaar, aanblijven als staatshoofd. Als president zal hij een groter prestige genieten en kan hij gebruikmaken van de middelen van de staat. Om aan te blijven heeft hij echter de steun van het parlement nodig. Die steun is alles behalve zeker. De Afghaanse politieke elite is op voorhand niet geneigd om Karzai hiern in te steunen. Een deel onderhandelt met hem om concessies af te dwingen. Er bestaat echter een toenemende stroming die hoe dan ook van Karzai af wil en in het aflopen van diens mandaat in mei a.s. het middel ziet om dit te realiseren. Tot dusver is onduidelijk wie het land zal leiden indien Karzai dat niet zal doen. Mogelijkheden zijn Sibghitullah Mojadidi, het Hoofd van de Senaat (Meshrano Jirga) of Azimi, het Hoofd van het Hooggerechtshof. De Amerikaanse speciale afgezant voor Afghanistan, Richard Holbrooke, zal naar verwachting een sleutelrol spelen in de vraag of Hamid Karzai na 21 mei a.s. als (waarnemend) president zal aanblijven. Tegen de achtergrond van de grote inzet en de onzekerheden is de verwachting is gewettigd dat de Afghaanse politiek in 2009 gewelddadiger zal zijn dan in alle jaren sinds 2001.

Test voor ISAF

De rol van de internationale strijdkrachten in Afghanistan zal tijdens de strijd om het leiderschap worden getest met een grote kans dat Karzai of andere kandidaten hun nationalistische kwalificaties zullen willen demonstreren door te eisen om de onpopulaire elementen van het werk van de internationale strijdkrachten aan te klagen.

Nieuwe Afghanistan Strategie VS

In de loop van maart 2009 zal de herziene Amerikaanse strategie voor Afghanistan en Pakistan bekend worden. Rekening moet worden gehouden dat deze zal bestaan uit enerzijds een serie militaire operaties om de insurgency het gevoel te ontnemen dat het aan de winnende hand is, en anderzijds een aanzienlijk politiekere aanpak dan tot dusver. Verwacht wordt dat de definitie van de vijand niet langer 'al-Qa'ida en de Taliban' zal zijn, maar al-Qa'ida en die elementen van de Afghaanse insurgency die zich niet willen losmaken van al-Qa'ida. Zowel in Afghanistan als Pakistan zal de VS streven naar een verzoening met de overgrote meerderheid van de insurgency en hun integratie in respectievelijk de Afghaanse staat en Pakistan. Een zeer belangrijk onderdeel van de strategie zal op Pakistan zijn gericht, waar gestreefd zal worden om zowel de Pakistaanse insurgency als de sanctuaries voor de Afghaanse insurgency in te dammen. De grootste uitdaging zal bestaan om voor dit laatste de volledige medewerking te verkrijgen van de Pakistaanse veiligheidselite, met inbegrip van leger en militaire inlichtingendiensten.

President Karzai beschouwt (uitzicht op) verzoening met de gewapende oppositie als troefkaart voor zijn herverkiezing. De regering Karzai praat echter niet op basis van kracht. Daar een systematisch beleid voor verzoening ontbreekt en het aanzien en gezag van zijn regering zich in een neerwaartse spiraal bevinden, is de kans op een doorbraak op korte termijn navenant gering. Het sinds de tweede helft van 2008 onder auspiciën van Saudi-Arabië op gang gekomen contact tussen de Afghaanse regering en vertegenwoordigers van de gewapende oppositie zal naar verwachting niet op korte termijn tot succes leiden. Het is realistischer pas vooruitgang in het Saudi-proces te verwachten als in Kabul de grondslag is gelegd voor een functionerende regering. Realistisch gesproken zal dat niet voor 2010 zijn. Op regionaal niveau in Afghanistan kan ondertussen wel vooruitgang worden geboekt om voorwaarden te creëren voor vooruitgang in verzoening.

Uit het geheel van de Taliban-beweging komen gemengde signalen ten aanzien van verzoening op korte termijn. Er zijn facties in de beweging die geïnteresseerd zijn om te praten. Deze bestaan op regionaal- en districtsniveau, bijvoorbeeld in Khas Uruzgan. Onder de burgerbevolking en lokale strijders in het Zuiden bestaat zonder meer belangstelling voor verzoening, maar is het ontbreken van mechanismes om dit te realiseren debet aan betekenisvolle vooruitgang op dit terrein. Volgens de recente opiniepeiling in opdracht van de mediaorganisaties ABC, BBC, ARD is 64 procent van de Afghaanse bevolking voor onderhandelen met de Taliban, terwijl in een vergelijkbaar onderzoek van de onderzoeksbureau *Envionics* dit percentage landelijk zelfs 74 procent is en in Kandahar 85 procent. Uit verschillende insurgent-netwerken komen signalen dat het Saudi-proces heeft bijgedragen aan het idee van verzoening en de weerstand tegen wat wordt gezien als onverzoenlijkheid van het Taliban-leiderschap.

Belangstelling bestaat ook binnen het Taliban-leiderschap in Pakistan, in het bijzonder in Peshawar, waar in onderscheid tot Quetta een sterker politiek dan militair ontwikkelde Taliban-shura bestaat. Maar ook in Quetta wordt geenszins hetzelfde gedacht ten aanzien van verzoening. Overheersend is hier echter dat onderhandelingen als een optie worden beschouwd, maar niet op korte termijn. Men houdt een lijntje naar het Saudische initiatief open. Mullah Omar heeft een vertegenwoordiger voor het contact met de Saudiërs aangewezen. Maar vooralsnog waant het leiderschap zich relatief sterk en verwacht het meer heil van een voortzetting van de militaire strijd. Afgezien van contacten met Saudi-Arabië en Kabul, zal het Quetta-leiderschap naar verwachting niet geneigd zijn echt te gaan onderhandelen met de huidige verzwakte Karzai-regering, waarvan het eind in zicht lijkt. De dominerende perceptie bij de *insurgency* is dat haar invloed groeit. Een duidelijk westers *commitment* ten aanzien van verzoening van invloed zal zijn op de inzichten binnen het Taliban-leiderschap. Zij verwachten dat het mogelijk is om tot verzoening te komen met een aanzienlijk deel van de Taliban-beweging, al zal er een deel overblijven die tot het einde van de aanwezigheid van buitenlandse troepen zal blijven doorvechten.

Scenario's 2009

Het beste scenario voor Afghanistan en de internationale gemeenschap in 2009 zal zijn dat de strijd om het presidentschap een leiderschapsteam zal voortbrengen dat in staat en bereid is om de oorlog te winnen, de oppositie te verzoenen en een schoonmaak in de regering te houden. Een van de slechtste scenario's zou zijn indien de verkiezingsuitslag door een meerderheid van de bevolking met inbegrip van de Pashtun niet als legitiem zal worden aanvaard en reden zal vormen voor infighting zonder een geloofwaardige regering op te leveren.

Afghanistan veiligheidssituatie

[REDACTED] dat de positie van JMK na zijn gedwongen vertrek 2 jaar geleden weer is hersteld. JMK bemoeit zich geregeld met het lokale bestuur, wat de bestuurlijke ontwikkeling frustreert (benoemingen, corruptie, drugs). Zo is JMK instrumenteel geweest bij de vervangingen van de redelijk goed functionerende burgemeester van Tarn Kot (Abdul Wahid) door een vertrouweling (Obaidullah).

Drugs

[REDACTED] Het lijkt er op dat er een economische taakverdeling is ontstaan in Afghanistan. Papaver wordt verbouwd in het zuiden. In het noorden wordt tegenwoordig meer hash gekweekt en handel bedreven. Hiermee ontstaat de indruk dat er "drugsvrije" provincies zijn. Dit is niet juist. Alle spelers in Afghanistan zijn afhankelijk van de drugseconomie – zowel direct of indirect. Het corrumperend effect van de drugsontwikkeling is een enorme uitdaging voor Afghanistan.

BALKAN

[REDACTED] Sinds de aanname van het 6-puntenplan van de VN en de ontplooiing van EULEX in het noorden is het onrustig in Kosovo en vinden dagelijks demonstraties en kleinschalige incidenten plaats. De incidenten zijn veelal inter-etnisch, maar ook crimineel en in toenemende mate tegen EULEX gericht.

[REDACTED] Pristina verzet zich nog altijd tegen het 6-puntenplan en over de implementatie ervan wordt nog volop door de betrokken partijen gediscussieerd. Een heet hangijzer is vooral het uitvoeren van de douanetaak en de vraag hoe de bijbehorende financiële opbrengsten te besteden. EULEX heeft begin maart een start gemaakt met de aanpak van de georganiseerde misdaad en de behandeling van de dossiers die ingaan op de vermeende oorlogsmisdaden ten tijde van het conflict. Beide onderwerpen zijn zeer gevoelig, vooral vanwege de betrokkenheid van de hedendaagse Kosovaarse politici. Het is dan ook waarschijnlijk dat uit deze hoek weerstand en tegenwerking zal komen.

[REDACTED] Naast bovengenoemde onrust kampt Kosovo met grote structurele problemen, die door de huidige kredietcrisis alleen maar nijpender worden: corruptie, de innige verstrengeling van politiek, criminaliteit en paramilitaire structuren, een zwakke economische basis, armoede en grote werkloosheid. De gebrekkige elektriciteitsvoorziening veroorzaakt al jaren frustratie onder de bevolking. De afgelopen weken heeft het ongenoegen hierover vooral in de Servische enclaves tot felle demonstraties geleid. Hiermee is ook de inter-etnische verhouding scherper geworden.

[REDACTED] De ontmanteling van de *Kosovo Protection Corps* (KPC) en de opbouw van de *Kosovo Security Force* (KSF) loopt boven verwachting goed. Op een paar kleine incidenten na verlopen de demonstraties van de oud-UCK-strijders, die niet zijn geselecteerd voor een functie binnen KSF, vreedzaam.

[REDACTED] Bosnië-Herzegovina bevindt zich nog altijd in een politieke impasse. Tegelijkertijd is de nationalistische retoriek sterk toegenomen. Zowel binnen de Moslim-Kroatische Federatie (MKF) als tussen de MKF en de Republika Srpska (RS) bestaat er diepe onenigheid over de staatsinrichting van het land. De politieke elites van de oorspronkelijke strijdende partijen zetten de oorlog in feite voort met politieke middelen en de bevolkingsgroepen leven in de praktijk met de rug naar elkaar toe. In die gebieden waar meerdere bevolkingsgroepen gezamenlijk leven, zijn verhoogde spanningen waargenomen. De toegenomen politieke retoriek heeft de onrust onder de bevolking versterkt. Verder dragen de slechte economische omstandigheden niet bij tot een normalisering van de betrekkingen tussen de bevolkingsgroepen. Dit heeft echter niet geresulteerd in grootschalige uitingen van onvrede.

[REDACTED] De zorgen van de IG zijn de afgelopen maanden dan ook aanzienlijk toegenomen. Tegelijkertijd staat de betrokkenheid van de IG in Bosnië onder druk. Een aantal landen (waaronder Frankrijk, Italië, Ierland en Finland) hebben laten weten hun troepen terug te trekken uit EUFOR. Op 23 januari heeft HR Miroslav Lajcak, wegens gebrek aan bereikte successen, de handdoek in de ring gegooid. Hij is opgevolgd door de Oostenrijker Valentin Inzko. De roep om de afbouw van de OHR en de IG te laten vertegenwoordigen door de European Union Special Representative (EUSR) neemt toe, zowel onder Bosnische politici als binnen de IG.

De kans op terroristische aanslagen op de Balkan wordt relatief klein geacht. de aanwezige radicaal-islamitische netwerken aldaar lijken meer gericht op ondersteuning van terroristische activiteiten elders in de wereld. Zowel in Bosnie-Herzegovina als in Kosovo worden internationale civiele en militaire locaties echter wel met enige regelmaat door verdachte elementen geobserveerd.

IRAK

Sinds november 2008 ligt het gemiddeld aantal aanslagen in Irak rond de tien per dag. Daarvoor nam het gemiddeld aantal aanslagen af van 45 (begin 2008) tot het huidige niveau. De meeste aanslagen worden gepleegd in de regio MND-N, gevolgd door MND-Bagdad. De *International Zone*, werk- en leeflocatie van de Nederlandse militairen, werd gedurende de rapportageperiode één maal getroffen door een aanslag met indirect vuur. Aanslagen met indirect vuur vormen de grootste dreiging voor de Nederlandse militairen. De dreiging is te kwalificeren als matig en de waarschijnlijkheid als mogelijk.

De eerste week van maart kenmerkte zich door een tweetal aanslagen in Bagdad waarbij een groot aantal slachtoffers vielen. Bij een aanslag op een wervingsbureau van de Iraakse politie en een aanslag op een conferentie voor nationale verzoening kwamen tenminste 61 mensen om het leven en raakten meer dan honderd mensen gewond. Het Iraakse veiligheidsapparaat is een lonend doelwit, waarbij de aanslagen de potentiële macht van de groeperingen moeten onderstrepen, en de onmacht van het veiligheidsapparaat om hier tegen op te treden. Grootschalige aanslagen als deze zullen zich op de middellange termijn blijven voordoen. Er zijn evenwel geen aanwijzingen dat het geweld op de korte termijn, in navolging van de aanslagen in begin maart, zal toenemen.

Op politiek niveau is de aandacht vooral gericht op de nasleep van de provinciale verkiezingen. Grote winnaar was de sjitisch-religieuze Daawa-partij van premier al-Maliki, ten koste van haar rivaal ISCI, de andere sjitische regeringspartij. Daawa heeft in de afgelopen weken getracht in de provincies allianties te sluiten met de Sadr-partij. Deze besprekingen zijn evenwel goeddeels mislukt, mede omdat Daawa te dominant acteerde. De Sadr-partij zou nu toenadering zoeken tot ISCI. Het parlement (met recessie tot begin april) is er nog steeds niet in geslaagd een nieuwe voorzitter te kiezen. Deze positie is vacant sinds december 2008.

LIBANON / UNTSO

In Libanon staat het politieke leven steeds meer in het teken van de parlementsverkiezingen op 7 juni. Het eenheidskabinet onder leiding van premier al-Siniora, waarin zowel het zogeheten anti-Syrische als het pro-Syrische blok is vertegenwoordigd, beperkt zich tot het afhandelen van de lopende zaken, zoals het vaststellen van het budget van 2009. Ofschoon politieke leiders hun respectievelijke aanhang manen zich te beheersen, is het waarschijnlijk dat zich in de aanloop naar de verkiezingen af en toe geweldsincidenten zullen voordoen. De ressentimenten op straat tussen de verschillende bevolkingsgroepen duren voort. Een grootschalig gewapend conflict, zoals in mei 2008, wordt evenwel niet verwacht.

De Libanese strijdkrachten zullen nog vóór de verkiezingen in juni worden voorzien van de eerste levering M60A3 tanks. De tanks, waarvan er naar verluidt 66 worden geleverd, maken deel uit van Amerikaanse steun aan het Libanese leger. Op dit moment worden de tanks in Jordanië voorzien van een *upgrade* (o.a. *Integrated Fire Control System*). De levering betekent een aanzienlijke verbetering van het huidige arsenaal, dat bestaat uit verouderde T-54/55. Een eerdere toezegging van België met betrekking tot levering van veertig uitgefaseerde Leopard A1 tanks zal (waarschijnlijk) geen goedkeuring krijgen van Duitsland.

Libanon heeft aangegeven behoefte te hebben aan niet-letale wapens voor het uitvoeren van *riot-control*. Bij ongeregeldeheden treedt op dit moment in de meeste gevallen het Libanese leger op. Het beschikt echter over onvoldoende middelen om proportioneel op te kunnen treden in een escalerend geweldsspectrum. Tot nu toe zijn er geen landen die Libanon in deze behoefte zullen gaan voorzien.

Ook de luchtstrijdkrachten ontvangen nieuw materieel. Na eerdere donaties van bewapende Gazelle verkenningshelikopters, leveren de VAE dezer dagen tien overtoellige Puma medium transporthe-

likopters Leveringen van gevechtsvliegtuigen liggen gevoelig (zeker in de VS) en zijn tot dusver uitgebleven Momenteel zijn onderhandelingen gaande over het verkrijgen van Hawk toestellen uit de VAE Rusland bood begin dit jaar tien MiG-29/FULCRUM *multi-role* gevechtsvliegtuigen aan Libanon accepteerde initieel dit aanbod, maar het is echter onzeker of het contract daadwerkelijk is getekend Heikel punt zullen de hoge operatiekosten van de MiG's zijn Het beperkte Libanese defensiebudget kan de kosten van dit geavanceerde en dure toestel eigenlijk niet dragen

De dreiging uit radicaal-soennitische hoek, niet alleen tegen Israël, maar ook tegen UNIFIL of andere westerse doelen, houdt aan Er moet aanhoudend rekening worden gehouden met acties van deze extremisten die zich onttrekken aan de greep van de Libanese overheid en zich verborgen houden in enkele Palestijnse vluchtelingenkampen. De scherpe veiligheidsmaatregelen van de Libanese autoriteiten en hun druk op de – veelal door Fatah gedomineerde – kampbesturen belemmeren de uitbouw van de activiteiten van de extremisten Desondanks vormen deze elementen en militante Palestijnse cellen de grootste potentiële dreiging voor westerse (VN-)militairen op dit moment

SUDAN

Op 4 maart deed het Strafhof een aanklacht uitgaan jegens Al-Bashir vanwege oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid De door Ocampo eveneens verzochte aanklacht wegens genocide werd niet gehonoreerd Dit leidde in Sudan, in hoofdzaak beperkt tot Khartoum, tot een reeks van strak geregisseerde demonstraties tegen het Strafhof en de vermeende Westerse machinaties die hierachter zouden steken vanuit Westerse landen met neo-koloniale aspiraties Geweldplegingen jegens buitenlanders, en met name Westelingen, bleven uit Wel werd een 16-tal NGO's (3 lokaal, 13 internationaal) het verder werken in Darfur verboden, en aangezegd het land te verlaten Zij zouden zich niet aan hun mandaat hebben gehouden, en samen hebben gewerkt met het Strafhof

Ondanks uitgebreide steun vanuit onder meer de Afrikaanse Unie en de Arabische Liga, en meer terughoudend bijgestaan door de Volksrepubliek China en de Russische Federatie, is het Khartoum niet gelukt om een procedure jegens Al-Bashir op voorhand te doen uitstellen middels het artikel 16 van het Statuut van Rome (uitstel voor telkens één jaar, te gelasten door de VN Veiligheidsraad)

De uitzetting van de in Darfur actieve NGO's, waarvan er nog meer kunnen volgen, zal een nog ongekend effect hebben op de humanitaire situatie in Darfur Weliswaar zegt Khartoum de ontstane lacunes te kunnen opvullen door lokale organisaties en groepen uit de Arabische wereld, maar of dit naadloos zal geschieden lijkt onwaarschijnlijk Toch lijkt er vooralsnog geen reden om te vrezen voor werkelijk acute taferelen

Met het uitzetten van de NGO's heeft Khartoum weer eens op treffende en inventieve wijze aangegeven wie er in Sudan de baas is Bij een gebrek aan wil en mogelijkheid om een krachtig tegen-signaal te geven, zijn er voor de Westerse landen weinig andere mogelijkheden dan de toon in te houden en vooral de continuïteit van het humanitaire werk te laten prevaleren Dat Khartoum bij dit al de eigen bevolking treft en in gijzeling neemt, zal het regiem – als gebruikelijk – weinig deren

In de aanloop tot de daadwerkelijke uitvaardiging van de aanklacht is er druk gespeculeerd omtrent verwachtingen van mogelijke onveiligheid van (met name Westerse) buitenlanders en VN personeel Vanuit de MIVD werd deze mogelijke dreiging bij voortdurend als laag ingeschat, en inderdaad is van werkelijk bedreigende acties geen sprake geweest Zelfs de kortdurende gijzeling van een drietal Westerse medewerkers van de NGO *Médecins Sans Frontières* (MSF) lijkt vooral doelgerichte intimidatiepoging te zijn geweest, zonder verdere bedoelingen

De wijze waarop Khartoum heeft gereageerd, was voorspelbaar vanuit de wens van het regiem om zich bij voortdurend als een betrouwbaar en verdragsgetrouw partner te presenteren. Hiermee kan het regiem belangrijke partners aan zich blijven binden Excessen zouden hieraan enkel afbreuk doen Het uitzetten van de NGO's levert niet een dergelijke afbreuk op de gestelde motivatie hiertoe stelde op soevereiniteitsgronden als het bestraffen van vermeende spionageactiviteiten

Eén en ander maakt dat in Soedan het dreigingsbeeld voor de inzet van Nederlands Defensiepersoneel ongewijzigd blijft, met een lage geweldsdreiging vanuit interne politieke ontwikkelingen, al dan niet als reactie op externe initiatieven zoals de aanklacht van het Strafhof

Voor de inzet in UNMIS (CivPol en UNMO, diverse sectoren, stafofficier hoofdkwartier Khartoum) blijft er onverminderd een verhoogd risico op plotseling opvlammende noord-zuid spanningen van lokaal karakter in de zogenaamde "drie gebieden" (Abyei, Nuba Mountains, Southern Blue Nile). De incidenten in Maiakal van afgelopen januari hebben dit wederom onderstreept. Als voorheen echter was geen enkele doelbewuste poging om VN-personeel letsel toe te brengen, en bij wijze van ongeluk is dit ook andermaal niet geschied. Binnen het inzetgebied van UNMIS blijft vanwege penkelen rondom het LRA ook onverminderd een verhoogde dreiging aanwezig in Western Equatoria. In het gehele inzetgebied blijft sprake van gewelddadige inter-communale twisten vanwege zaken als toegang tot weidegrond en veediefstal. Ook hier echter is bij voortdurende geen sprake van enigerlei bewuste bedreiging jegens VN-personeel.

Voor de Nederlandse inzet in UNAMID (stafofficier hoofdkwartier in El-Fasher) blijft onverminderd een verhoogde dreiging bestaan bij mogelijke bewegingen buiten El-Fasher.

Als kanttekening mag gewezen worden op recente uitslatingen van president Al-Bashir. Naar het lijkt als reactie op het succes van het heenzenden van de 13 NGO's uit Darfur, stelde hij dat het streven zal zijn om binnen één jaar alle buitenlandse NGO's uit Sudan te weren. Niet duidelijk is of hij doelde op het noorden, of op het noorden en het zuiden. In het laatste geval zal dit tot spanningen met Zuid-Sudan kunnen leiden. Maar ook als enkel het noorden wordt bedoeld, kan uitvoeren van dit plan het spanningspotentieel in de "drie gebieden" verder voeden.

TSJAAD

De veiligheidssituatie in Tsjaad is sinds het begin van 2009 ongewijzigd en relatief kalm.

VN-missie MUNIRCAT heeft op 15 maart formeel de activiteiten van EUFOR TCHAD/RCA overgenomen. Het MUNIRCAT HQ kampt nog met grote vullingproblemen wat zijn weerslag zal hebben op de te ontplooiende activiteiten in de Area's of Operations (AOO's). De overgave van de AOO zelf lijkt vooralsnog voorspoedig te verlopen. Het is de verwachting dat de situatie in de MUNIRCAT AOO ook rustig zal blijven. Wel zullen criminele spoilers actief blijven. Deze vormen helaas echter een onderdeel van de lokale Tsjadische cultuur.

Het Tsjadische leger (FAS), die haar posities langs de Tsjadisch / Sudanese grens heeft versterkt, zal een steeds belangrijker rol gaan spelen (zeker in de ogen van Tsjaad) in het handhaven van de veiligheidssituatie. Dit zal het MUNIRCAT op termijn niet makkelijker maken haar taken uit te voeren. Bij het op zijn einde lopen van de EUFOR missie leken de autoriteiten zich al minder cooperatief op te stellen. Dit uitte zich onder meer in het beperken van de *freedom of movement* van Poolse en Nederlandse EUFOR eenheden in hun respectievelijke AOR, medio februari jl. Hiermee wilde de regering waarschijnlijk de toekomstige relatie met MUNIRCAT op voorhand duidelijk stellen.

Ook de nieuwe niet-West-Europese bataljons in de MUNIRCAT AOO zullen de komende tijd langzaam maar zeker gefest gaan worden door vooral criminele spoilers. Aangezien het respect voor de EUFOR troepen in Tsjaad aan het eind van de missie al tanende was, zal deze trend zich zeker voortzetten gericht op de troepen uit Ghana, Nepal en Togo.

In de hoofdstad N'Djamena zijn de emoties hoog opgelopen na het verbod op het gebruik van houtskool en levend hout, medio januari 2009. Een demonstratie op 14 januari, waaraan voornamelijk vrouwen deelnamen, werd door het optreden van politie en legereenheden onmogelijk gemaakt. Ongeveer 99 procent van de Tsjadische bevolking kookt op houtskool of sprokkelhout, zo ook in N'Djamena. Dit betekent dat de maatregel, die alleen nog maar in N'Djamena geldt, vrijwel de gehele bevolking raakt met uitzondering van de rijkere bovenlaag. Verwoestijning van Tsjaad is een groot probleem en de bestrijding hiervan is één van de (oprechte) speerpunten van het beleid van de huidige regering Déby. De regering lijkt zich geen zorgen te maken over de afwezigheid van een alternatieve brandstof. Naar verwachting zal President Déby tot inkeer komen en het beleid enigszins aanpassen aan de realiteit. Inmiddels lijken de grootste emoties wel te zijn afgenomen.

De rebellencoalitie *Union des Forces pour la Résistance* (UFR) maakte op 18 januari haar statuten bekend waarin de coalitie haar organisatorische samenstelling uiteen zet. De formele eenwording

van het Tsjadische verzet heeft de aandacht weten te krijgen van de binnenlandse en buitenlandse media. Wederom is een breed plan gepresenteerd en wordt in detail ingegaan op de organisatorische samenstelling van de nieuwe coalitie. Opvallend is dat de meeste organen bestaan uit een veelvoud aan personen. De achterliggende gedachte is dat eendracht macht maakt om het risico te vermijden dat de coalitie na enkele weken weer in tweedracht uiteenvalt. Aangezien het politieke spel tussen Tsjad en Sudan nog niet gespeeld lijkt te zijn, is de inschatting dat de Sudanese autoriteiten nog willen wachten met het eventueel ten tonele brengen van de UFR. Daarnaast lijkt de UFR nog veel organisatorische hindernissen te moeten overwinnen om effectief te kunnen optreden.

SOMALIE

Het Luchtverdediging- en Commandofregat (LCF) *HrMs De Zeven Provinciën* neemt van medio maart tot begin juli 2009 deel aan de *Standard Naval Maritime Group 1 (SNMG1)* operatie "PEARL". Deze operatie zal vooral in de Indische oceaan plaatsvinden, onderbroken door diverse havenbezoeken. Tijdens de operatie wordt het schip ingezet voor antipiraterij acties in de Golf van Aden en voor de kusten van Somalië en Kenia met de operatie "ALLIED PROTECTOR". Dit ter bescherming van koopvaardij schepen.

De operatie "ALLIED PROTECTOR" is bedoeld voor patrouille en ondersteuning van de EU maritieme operatie "ATALANTA" bij antipiraterij acties. De antipiraterij operatie wordt uitgevoerd in twee periodes waarvan de eerste plaatsvindt van 24 maart tot 21 april 2009 en de tweede van 15 juni tot 29 juni 2009.

In augustus 2009 wordt het Luchtverdediging- en Commandofregat (LCF) de *HrMs Evertsen* ingezet voor antipiraterij acties in de Golf van Aden en in de kustwateren van oost Afrika. Het fregat zal vier maanden als vlagschip dienen voor de EU-operatie "ATALANTA". De bescherming van de *World Food Program (WFP)* schepen zal een van de hoofdtaken van het schip zijn.

Op dit moment worden in de wateren voor de kust van Somalië in totaal zeven buitenlandse schepen gekaapt. Het zwaartepunt van de kapingactiviteiten ligt in de Golf van Aden waarbij de kapers afkomstig uit Puntland een hoofdrol vervullen. Het aantal (pogingen tot) kapingen binnen en buiten de territoriale wateren van Somalië en Kenia is eveneens hoog. De dreiging van de 'reguliere' piratengroepen voor marineschepen en schepen die worden geescorteerd is door de toenemende omvang en bewapening van de manneschepen laag tot matig.

Met de toename van manneschepen in en nabij de Somalische wateren, moet echter wel rekening worden gehouden met aanslagen op zee door islamistische groeperingen waaronder de Al-Shabaab. Verschillende radicale islamistische groeperingen keren zich in toenemende mate tegen de in Somalië aanwezige westerse (hulp-)organisaties. Ook de troepen van de AU vredesmacht AMISOM vormen daarbij een doelwit. Bij beschietingen medio februari op een AU basis in de hoofdstad Mogadishu kwamen 11 Burundese militairen om het leven. Deze aanslag is opgeëist door Al-Shabaab, die aankondigde meer aanslagen te zullen plegen.

Mocht Al-Shabaab overgaan tot het plegen van aanslagen tegen westerse (marine)schepen, dan is het risico het grootst als een marineschip stil ligt, voor anker gaat of afmeert in een van de havens of voor de kust. De geescorteerde schepen lopen risico bij het lossen in havens of bij lossen dicht onder de kust. Derhalve zullen op deze momenten activiteiten rondom marineschepen extra goed in de gaten moeten worden gehouden. Indien nodig, kan op grond van het recht van zelfverdediging proportioneel tegen een dreiging worden opgetreden.